

2014-08-27

ISTÄLLET FÖR NÅGRA – ALLA LÄRARE SKA FÅ HÖGRE LÖN

Lärarkåren är nyckeln till en bättre skolutveckling. Men vi är på väg rakt in i en lärarkris. Inför starten av den här terminen saknas enligt Arbetsförmedlingen 1 400 lärare. Fram till 2022 behöver Sverige rekrytera ca 63 000 lärare. Ska vi klara att rekrytera dem måste fler vilja bli lärare. Då måste lärare få bättre förutsättningar och mer tid att göra sitt arbete, vilket i sin tur förutsätter att vi rekryterar fler medarbetare.

I dag tillhör läraryrket ett av samhällets mest stressade yrken. Skolverkets studier visar att grundskollärare i genomsnitt endast har en dryg kvart på sig till för- och efterarbete av en lektion. När stressade lärare får omöjliga förutsättningar att genomföra sitt arbete blir kvaliteten i undervisningen lidande. För att vända utvecklingen i skolan krävs ett politiska initiativ som förankras i forskning och lärarprofession.

Igår, den 26 augusti 2014, presenterade Alliansen sina valsatsningar på skolan. I denna PM jämförs deras satsningar med de som Miljöpartiet presenterat. Det är tydligt att Alliansens politik inte ger svar på hur lärarkrisen ska lösas.

Högre lön till alla lärare istället för till några få

Lärarnas löneutveckling har under lång tid varit sämre än utvecklingen för jämförbara grupper. Det leder till lågt söktryck till lärarutbildningen och en annalkande lärarkris. Sedan 2006 har var fjärde lärare lämnat yrket av andra skäl än pension. Att lärarkåren som helhet kan garanteras bättre villkor utgör grunden för att lärarkrisen långsiktigt ska kunna lösas. Effekten av löneökningar för lärare är att det blir mer attraktivt att söka sig till yrket, att stanna där, och högre löner kan göra det möjligt för en del lärare som sökt sig till andra jobb att komma tillbaka till skolan.

Alliansen aviserar att man till 2018 avser utöka antalet karriärtjänster med motsvarande 5 000 nya förstelärare. Det innebär att knappt tre procent av hela lärarkåren omfattas av Alliansens aviserade lönesatsning. Miljöpartiet konstaterar att det inte är tillräckligt att glömma 97 procent av lärarkåren om den begynnande lärarkrisen ska kunna mötas. Istället behövs varaktiga löneökningar som kommer hela kåren till del. Miljöpartiet investerar 3,75 miljarder i löneökningar för alla lärare. Det motsvarar en statligt finansierad lönehöjning om 7,5 procent för alla lärare från förskola till komvux.

Ska alla elever möta lärare som känner sig värderade i sin lärargärning, måste man satsa på alla lärare. Ska vi möta lärarkrisen behövs generella lönehöjningar, det är Miljöpartiet och lärarfacken mycket tydliga med. Glömmer man 97 procent av lärarna, glömmer man 97 procent av eleverna.

Ambitiös lärarrekrutering istället för tomma platser på lärarutbildningen

Det finns för få lärare och annan pedagogisk personal i skolan. Sedan Alliansen tillträdde har en av fyra lärare lämnat yrket av andra skäl än pension och pedagogisk har försvunnit i tusental. Nio av tio lärare har som en konsekvens fått mer pappersarbete. Alliansens svar är att tillföra platser till lärarutbildningen. Dessutom utökas Läslyftet något.

Miljöpartiets förslag: rekryteringsstrategi, 10 000 fler medarbetare och läslyft för alla

Problemet är inte för få platser på lärarutbildningen. Problemet är det låga söktrycket. Därför behövs en genomtänkt rekryteringsstrategi. Miljöpartiet vill att stat, kommun och lärarutbildningen gemensamt planerar för lärarrekruteringen. Ett viktigt led i arbetet är att se till att generella löneökningar kommer alla lärare till del. Det behövs också fler specialpedagoger och speciallärare, personal i elevhälsan, studievägledare, förskollärare och administrativ personal. Miljöpartiet har finansiering för att 10 000 fler medarbetare ska kunna anställas i skolan.

Alliansens fortbildningsinsatser är inte tillräckliga. Miljöpartiet satsar på att utöka lärarlyftet så att fler lärare kan få formell behörighet för det ämne de undervisar i. Vi satsar också på ett väsentligt mer omfattande läslyft i jämförelse med Alliansen. Miljöpartiets förslag innebär att:

- 800 miljoner över fyra år satsas på läsutveckling i skolan
- Förskolan omfattas. Lärarna fungerar som läsombud i förskolan.
- Andra ämnen än svenska omfattas. God läsförmåga är nödvändig i alla ämnen.
- Skolbibliotek bemannas. Eleverna behöver pedagogisk vägledning av utbildade bibliotekarier.
- Användningen av moderna läromedel utvecklas.
- Bildning och kultur blir en rättighet för alla elever. Även elever på yrkesprogrammen ska få de kunskaper som behövs i högskolan och i samhället i stort.

Lekfull pedagogik i mindre grupper istället för bänk och schema för 6-åringar

Alliansen vill avskaffa förskoleklassen och istället införa tioårig grundskola med obligatorisk skolstart vid sex års ålder. Detta trots att forskningen inte stöder tidigare formaliserad undervisning av traditionellt snitt. Tvärtom talar forskningen för att sexåringar bör undervisas av den sortens lekbaserade pedagogik som förskoleklassen har som uppgift att tillämpa.

Eftersom det inte finns forskningsstöd för Alliansens enorma strukturella reform av skolväsendet avvisar Miljöpartiet förslaget. Förskoleklassen ska utvecklas, inte avvecklas. Istället för Alliansens dyra och ineffektiva reform vill vi investera pengarna i minskade barngrupper i förskolan så att varje pedagog har tid och möjlighet att se och möta varje barn. Det gör verklig skillnad.

Tid för undervisning istället för tidiga betyg och ordningsomdömen

Här har Alliansen gått ordentligt vilse i reformdjungeln – förslagen om tidigare betyg och ordningsomdömen präglas av ovetenskaplighet och populism. Lärarkåren, som är väl förtrogen med modern pedagogisk forskning, har redan protesterat mot Alliansens reformförslag.

Utredaren, som av regeringen fått i uppdrag att utreda möjligheten att införa betyg från årskurs fyra, konstaterade, i samband med att förslaget nyligen framlades, att forskningsstöd för nyttan av tidigare betyg saknas. Trots avsaknaden av forskningsstöd, och trots att det nuvarande betygssystemet inte ens varit i bruk i två år, väljer Alliansen att gå vidare med förslaget, och därmed skapa än mer oreda och turbulens i skolväsendet. Förslaget saknar dessutom stöd i lärarkåren, därmed är möjligheten för denna reform att bli lyckosam i stort sett obefintlig. Att tvinga på lärarna ett betygssystem de inte vill ha, vars nytta saknar stöd i forskningen, till priset av oro i skolväsendet och utökade administrativa pålagor för lärarna, är mycket allvarligt och något som Miljöpartiet motsätter sig.

Även förslaget om ordningsomdömen har väckt protester från lärarnas fackliga organisationer. Miljöpartiet delar lärarnas skepsis. Föreställningen om att ordningsomdömen löser ordningsproblem är felaktig. Det leder istället till ytterligare byråkratisering av läraryrket men ger ingen fullödlig information till elevens föräldrar. Det är den här typen av åtgärder som lett till att nio av tio lärare upplever att man fått ägna mer tid åt att fylla i papper sedan Alliansen bildade regering. Kommunikation om elevens sociala situation sker betydligt smidigare genom kontinuerlig dialog, t.ex. inom ramen för utvecklingssamtal. Därför är det oändligt viktigare att lärare verkligen har tid för sitt pedagogiska uppdrag, något som Alliansen gång på gång förbiser. Ordningsomdömen har ingen pedagogisk effekt utan är en återgång till en tid då betyg och omdömen recenserade elevens person snarare än hennes kunskaper; därmed utgör förslaget ett klart avsteg från ambitionen att skapa en forskningsbaserad skolutveckling. Detta blir istället ännu en administrativ belastning för lärarna.

Allvarligt är också att Alliansen tycks vara omedveten om vika konsekvenser deras politik får för lärarnas administrativa börda. Nyligen framkom att de kraftigt underskattar hur lång tid det tar att rätta nationella prov. Enligt alliansregeringen tar exempelvis det nationella provet i svenska i årskurs tre endast 30 minuter att rätta medan Skolverket konstaterar att det tar 70 minuter, för SO/NO-proven i årskurs sex uppskattar alliansen att det tar 35 minuter, Skolverket 60 minuter. Alliansen beräknar kommunernas kompensation utifrån den kortare tiden. Enligt en utredning från Riksdagens utredningstjänst uppskattar Alliansen att det tar fyra minuter att sätta ett betyg på en elev. Även denna beräkning framstår som kraftigt underskattad då ett betyg kräver noggrann dokumentation av undervisningens alla moment samt genomgång och avvägning mellan dessa i samband med betygssättningen. Det är ett mycket tidskrävande arbete. Det framstår som orealistiskt att beräkna tidsåtgången för betygssättning endast utifrån själva penndragen och pappershanteringen.

Miljöpartiets förslag – tid för lärare att ägna sig åt undervisning

Istället för att tvinga på lärarkåren ytterligare ovetenskapliga reformer föreslår Miljöpartiet det som verkligen fungerar: tid och förutsättningar för lärare att utöva sin profession. Därför vill vi att:

- **Ordinationsrätt och läsa-skriva-räkna-garanti.** Vi vill ge lärare rätt att utifrån sin pedagogiska profession fatta beslut om särskilt stöd till de elever som behöver det. I de tidiga årskurserna (F-3) vill vi se en läsa-skriva-räkna-garanti som garanterar att alla insatser sätts in för att varje elev ska få med sig de grundläggande kunskaper de behöver i senare årskurser.
- **Lärarnas tid till lektionernas för- och efterarbete regleras i avtal.** Miljöpartiet vill ta initiativ till att SKL, tillsammans med företrädare för fristående huvudmän och lärarnas fackliga organisationer, sluter en ramöverenskommelse som möjliggör lokala avtal som anger rimliga tidsangivelser för lärarnas för- och efterarbete.
- **Tidsåtgången för de nationella proven minskas.** Det behövs en heltäckande utvärdering av provens tidsåtgång, syfte och effekt. De nationella proven ska utarbetas så de stödjer lärandet och lärarnas formativa bedömning. Under utvärderingsperioden ska proven i SO och NO i årskurs sex och nio göras frivilliga.
- **Dokumentation och administration underlättas.** I dag sker dokumentationsarbete i olika typer av rapport- och kommunikationssystem, vilket försvårar för såväl lärare som dem som förväntas ta del av dokumentationen. Skolverket ska få i uppdrag att utveckla standardiserade kommunikationssystem så att dokumentation, kommunikation och rapportering kan underlättas.
- **Starkare lagstöd för rektorer.** Vi vill ge rektor lagligt stöd att vägra arbetsuppgifter från huvudman som saknar stöd i Skollagen eller Skolverkets föreskrifter.

Om vi vill nå bästa möjliga resultat måste skolsystemet främja lärarens möjlighet att utifrån sin profession förbereda och utveckla sin undervisning. Läraren måste få makt över sin egen arbetstid, då minskar stressen och läraren kan finna en naturlig närvaro i elevens vardag, som då får möjlighet att prata med sin lärare, kanske ställa en fråga eller bara få tid till en stunds samtal. Att se varje elev måste få ta sin tid, det tillhör kärnan av läraruppdraget. Miljöpartiets målsättning är att lärare ska ha lika mycket tid till för- och efterarbete som själva undervisningstiden. I ett första steg ska tiden till för- och efterarbete fördubblas, det ska ske under mandatperioden.

